

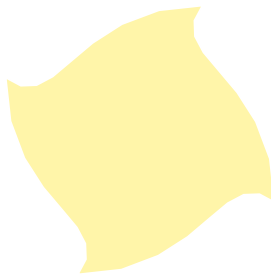
PÄIHTEET PUHEEKSI

nuorten urheiluharrastuksessa

Hieno homma, että luet tätä. Se kertoo, että välit oman porukkasii menestymisestä urheilussa ja elämässä. Yksi tapa välittää nuorista on puhua heidän kanssaan päihdeasioista. Alkoholi ja huumeet voivat helposti tuhota urheiluran ja elämän. Tämä Päihteet puheeksi eli PP -työkalu on tarkoitettu tueksesi silloin, kun puhut päihteiden käytöstä joukkueesi tai harjoitusryhmäsi kanssa. Materiaali sisältää yhdessä pohdittavia kysymyksiä ja tietoa keskustelujen tueksi. Mukana on myös tarinoita elävästä elämästä. Voit olla joukkueenjohtaja, valmentaja, huoltaja, junioripäällikkö tai kuka tahansa muu aikuinen, joka tuntee asian tärkeäksi. Sinun ei tarvitse olla päihdealan asiantuntija, riittää kun sinulla on oma, aikuisen näkökulmasi.

1

Tämä PP-työkalu jakaantuu kuuteen osaan:

VARUSTEKASSIN PAKKAAMINEN

Ehdotuksia ja ajatuksia pohdittavaksi ennen pelisääntökeskustelun aloittamista. Varusta itsesi välittämiseksi, pohdi oma suhteesi päihteisiin, hanki tietoa.

2

ALKUVERRYTTELY

Mieti kenelle, missä ja milloin puhut. Valmistaudu keskustelun aloittamiseen.

3

TOIMINTA

Täältä löydät kysymyslistat konkreettiseksi apuvälineeksi keskustelun vetämiseen. Poimi ja muokkaa niistä itsellesi ja ryhmällesi sopivat keskusteluaiheet.

4

FINAALI - MEIDÄN PORUKAN

PELISÄÄNNÖT

Keskustelun tavoitteena on sopia ryhmän omat kirjalliset päihdepelissäännöt ja sitoutua niiden noudattamiseen.

5

PALKINTOJEN JAKO

Jaa kiitoksia ja taputuksia keskustelussa mukana olleille.

6

TAPAUSESIMERKKEJÄ

1 VARUSTEKASSIN PAKKAAMINEN

Suuri osa nuorista pitää päihteiden ko-keilua ja käyttöä normaalina, nuoruuteen kuuluvana asiana. Suomessa humalahakuinen alkoholin käyttö on hyvin yleistä ja sitä pidetään tavallisena sosiaalisen kanssakäymisen muotona. Päihteet eivät kuitenkaan kuulu lasten ja nuorten ohjattuun harrastustoimintaan.

Päihteettömyys on osa urheilullista elämäntapaa. Se tukee tervettä psyykkistä ja fyysistä kehitystä sekä lisää menestymisen todennäköisyyttä niin elämässä kuin kentilläkin. Organisoitussa urheilutoiminnassa tavoitteena tulisi olla, että alle 18-vuotiaat eivät käytä päihteitä.

Päihteillä tarkoitetaan tupakkaa, nuuskaa, alkoholia, ”impattavia” aineita, huumeita ja lääkaineiden väärinkäyttöä. Lääkaineiden väärinkäyttöön lääkin ohjeistusta käyttä ohjeistapointeista käyttöä taitoiselle määrättyjen lääkkeiden käyttöä.

Päihteistä puhuminen on aikuiselle monesti vaikeaa, koska siinä joutuu samalla miettimään myös omaa suhdettaan alkoholiin, tupakkaan, nuuskaan ja huumeisiin. Voit puhua nuorten kanssa päihteistä, vaikka itse käytätkin jotain niistä. Ole kuitenkin rehellinen. Älä esitä absolutistia, jos et ole sellainen. Valmistaudu vastaamaan nuorten kysymyksiin omasta päihteiden käytöstäsi. Älä säikähdä saunakaljojasi. Jos niiden juominen ei aiheuta sinulle tai läheisillesi ongelmia, et ole ongelmakäyttäjä. Jos alkoholi aiheuttaa ongelmia, hae apua.

Päihteiden ongelmakäyttöä on käyttö, joka aiheuttaa haittoja ihmisuhteissa, raha-asioissa, terveydessä tai arvomaailmassa. Päihderiippuvuus on sairauden kaltainen tila, jolloin aivojen kemialliset prosessit muuttuneet ja aineen käyttö on pakonomaista.

Aikuisilla ja nuorilla on elämässä erilaiset oikeudet ja velvollisuudet. Nuorista voi tuntua ristiriitaiselta, että heiltä vaaditaan sellaista, mitä aikuiset eivät itse noudata. On kuitenkin hyvä tietää, että alkoholin fysiologiset vaikutukset nuorten kehittyvässä kehossa ovat paljon tuhoisammat kuin aikuisella. Päihteiden käyttö voi vaurioittaa nuoren aivotoimintaa, persoonan kehitystä ja sosiaalisten taitojen oppimista. Alkoholin alle 18-vuotiaita kieltävän lain tarkoitus on suojella nuoria päihteiden käytön haittavaikutuksilta.

Suomenlainsäädännön mukaan alkoholi-juomien vähittäismyynti ja anniskelu on kielletty alle 18-vuotiaille.

Sovi porukkasasi kanssa päihdepelissännöt siitä, miten tupakan, nuuskan, alkoholin, huumeiden ja lääkkeiden suhteen toimitaan. Kunnioita nuorten asenteita. Kerro heille omalla tavallasi, että välität heidän hyvinvoinnistaan, tulevaisuudestaan sekä menestymisestään urheilussa ja elämässä.

Jos asian puheeksi ottaminen ei ole sinulle luontevaa, voit ottaa tilanteeseen mukaan jonkun muun joukkueen lähellä olevan henkilön; joukkueenjohtajan, yhden vanhemmista, entisen seuran jäsenen, ”vanhemman nuoren”...

Voit myös käyttää positiivista esimerkkiä ja pyytää jonkun sellaisen idolin tai vanhemman urheilijan, joka ei käytä päihteitä, kertomaan valinnastaan ja sen syistä.

Lisätietoa päihteistä, riippuvuuksista, aineiden vaikutuksista jne. löydät osoitteista www.paihteetonpelikentta.net/tietopankki www.paihdelinkki.fi www.kokototuus.com www.tohtori.fi/laakeopas www.irtihuumeista.fi

2 ALKUVERRYTTELY

Mieti etukäteen, minkä ikäisten kanssa olet puhumassa. Käy kysymykset läpi ja pohdi mitä mieltä itse olet niistä. Selvitä oudot käsitteet ennen keskustelujen aloittamista. Älä anna "hätävastauksia". Myönnä, jos et tiedä jotain. Miettikää yhdessä. Tärkeintä on, että asiasta keskustellaan ja että nuoret saavat puhua aikuisten kanssa. Kaikkiin kysymyksiin ei ole olemassa oikeaa vastausta. Jos joku asia jää mieltäytyttämään, lupaa ottaa asioista selvää tai pyydä nuoria selvittämään faktat esimerkiksi netistä.

Välitä välittämistä

Valitse sopiva aika ja paikka. Käytä hyväksesi luontevia kokoontumistilanteita; bussimatkoja, leirejä, pukuhuonetta jne. Bussimatkat ja pukuhuoneet sopivat hyvin keskusteluun ja jo sovituihin pelisäännöistä muistuttamiseen, mutta kirjallisten päihdepelisääntöjen sopimiseen on hyvä varata kunnon tila ja aika. Älä tee päihteistä muusta elämästä erillistä ihmeasiaa vaan pyri aloittamaan keskustelu yhtä luontevasti kuin mikä tahansa muu yhteinen keskusteluaiheenne. Kerro kuitenkin oma motiivisi keskusteluun.

Kerro, että asialla on väliä. Kerro, että välität...

"minulla on yksi asia, mistä haluaisin puhua..."

"me olemme ennenkin sopineet asioista, nyt sovitaan yhdessä meidän porukan päihdepelisäännöt..."

"viime pelireissulla oli vähän ongelmia..."

"olen vähän huolissani..."

"te olette minun valmennettaviani, minulle erityisen tärkeitä..."

"minulle on tärkeää, että te menestytte ja että teillä menee hyvin, niin urheilussa kuin muutenkin..."

Joskus tietokilpailu toimii hyvänä keskustelun avauksena. Voit myös kerätä nuorilta etukäteen kysymyksiä yhdessä pohdittavaksi.

Selvitä käsitteet

Kerro nuorille, että päihteillä tarkoitetaan tupakkaa, nuuskaa, alkoholia, "impattavia" aineita, huumeita ja lääkeaineiden väärinkäyttöä. Lääkeaineiden väärinkäyttö on lääkärin ohjeista tai käyttöohjeista poikkeavaa käyttöä tai toiselle määrättyjen lääkkeiden käyttöä.

Päihteiden ongelmakäyttö aiheuttaa fyysisiä, psyykkisiä, sosiaalisia, taloudellisia ja/tai tunne-elämän ongelmia. Päihderiippuvuus on sairauden kaltainen tila, jolloin aivojen kemia on pysyvästi muuttunut ja aineen käyttö on pakonomaista. Fyysinen riippuvuus on aineen ominaisuus. Psyykinen ja sosiaalinen riippuvuus ovat ihmisen ominaisuuksia.

Eri lajeissa/seuroissa/joukkueissa/maissa/perheissä vallitsee erilaisia päihdekulttuureja. Ne ilmenevät erilaisina tapoina suhtautua esim. nuuskaan tai lääkeaineisiin, kosteisiin voitonjuhliin, huoltojoukkojen päihteidenkäyttöön pelimatkoille jne.

Kerro, että tavoitteena on luoda ryhmälle omat päihdepelissännöt, eli sopia siitä mitenseuran

järjestämissä tilanteissa ja/tai kauden aikana toimitaan. (katso kohta 4 Finaali). Joukkueurheilussa jokainen joukkueen jäsen on vastuussa valinnoistaan myös muille joukkueen jäsenille. Yksittäisen pelaajan valinnat päihteiden suhteen saattavat vaikuttaa koko joukkueen suoritukseen. Kysy nuorilta, miten he haluavat aikuisten käyttäytyvän ja vie tieto aikuisille.

Kunnioita nuorten tietoja ja mielipiteitä

Tämän päivän nuorilla on paljon tietoa päihteistä. Kuuntele heidän ajatuksiaan ja mielipiteitään. He saattavat jopa tietää asiasta enemmän kuin aikuiset. Älä mitätöi niitä. Toisaalta nuorten tiedot ovat monesti yksipuolisia tai jopa väärriä. Nuorilla on oikeus saada oikeaa tietoa päätöksentekonsa pohjaksi. Korosta nuorten vastuuta omista valinnoistaan ja omasta elämästään (faktatietoa alkoholista, tupakasta, nuuskasta ja huumeista löydät esim. www.kokototuus.com, www.paihdelinkki.fi ja www.irtihuumeista.fi).

Malta mielesi, jos keskustelu lähtee tahmeasti liikkeelle. Anna aikaa pohdinnalle. Kysele. Älä vastaa nuorten puolesta, älä ole itse koko ajan äänessä. "Valistamalla", asioiden kertomisella ylhäältä alaspäin, ei varmaan päästä pitkälle. Keskustelkaa, kuunnelkaa toisianne ja sopikaa yhdessä.

3 TOIMINTA

Poimi ja muokkaa itsellesi ja ryhmällesi sopivat keskusteluaiheet seuraavista kysymyslistoista. Kysymysten tarkoitus on saada nuoret aidosti pohtimaan päihteiden käyttöä monesta eri näkökulmasta. Vain oman pohdinnan kautta he voivat tehdä vapaaehtoisia valintoja ja sitoutua yhteisiin sopimuksiin. Keskustelun käynnistämisen lisäksi on hyvä kiinnittää huomiota sen päättämiseen. Huolehti, että kenellekään ei jää paha mieli tai asioita kaivertamaan. Varaa lopettamiseen aikaa.

Päihdekulttuuri

- ✦ Miksi ihmiset käyttävät päihteitä?
- ✦ Ilo ilman viinaa on teeskentelyä - vai onko?
- ✦ Onko mitään eroa siinä kun nuori juo tai aikuinen juo?
- ✦ Miksi laki kieltää alle 18-vuotiaita päihteiden käytön?
- ✦ Miksi toisissa lajeissa on enemmän nuuskan käyttäjiä kuin toisissa?
- ✦ Mitä mieltä olet kaverista, joka ei juo koskaan?

- ✦ Onko aikuisten kanssa hankalaa jutella päihteistä?
- ✦ Mitä tarkoittaa kohtuukäyttö/mikä on normaalia päihteiden käyttöä?
- ✦ Mikä on ongelmakäyttöä?
- ✦ Voiko kaikkia päihteitä käyttää kohtuudella?
- ✦ Miksi jotkut (nuoret) eivät juo ollenkaan?
- ✦ Miksi jotkut ottavat riskin (kokeilee esim. LSD: tä vaikka tietää vaarat)?
- ✦ Millaisia pelisääntöjä olet ennen tehnyt päihteiden käytön suhteen? Mitä tiedät muiden sopineen?
- ✦ Miten aiot/haluat viettää esim. kauden päättäjaiset?

Tupakka ja nuuska

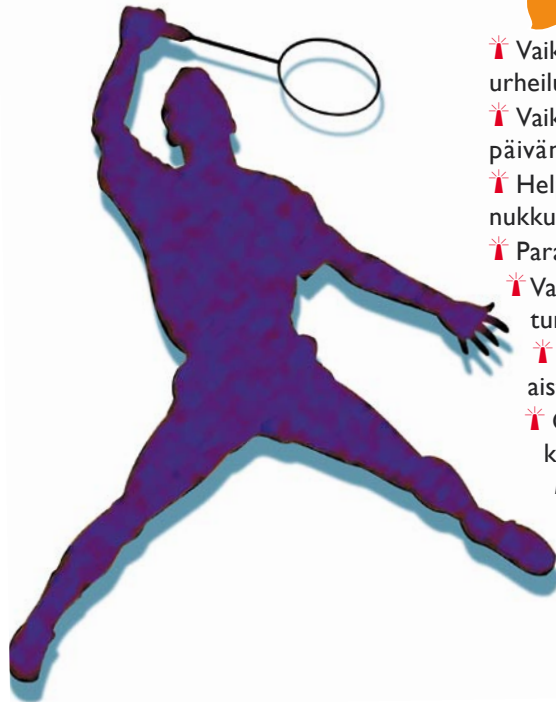
- ✦ Miksi kaikki nuoret eivät tupakoi?
- ✦ Mitä hyötyä ja haittaa tupakoinnista on sinulle?
- ✦ Miksi nuuskaa käytetään?
- ✦ Onko nuuskaaminen urheilullista?
- ✦ Mitä vaikutuksia nuuskalla on?
- ✦ Nuuskan myynti kiellettiin Suomessa vuonna 1995. Miksi?

Alkoholi

- ✦ Miksi alkoholia sanotaan huumeeksi?
- ✦ Kuka on alkoholisti?
- ✦ Onko humalasta hyötyä jossain tilanteessa?
- ✦ Miksi monille tulee helpommin tappelu kännissä kuin selvin päin?
- ✦ Voiko alaikäinen olla alkoholisti?

Huumeet

- ✚ Kannabis on kasviperäinen huume - voiko luonnontuote olla vaarallinen? (vrt. esim. karpässieni, lehmänlanta...)
- ✚ Saako kannabis-kasvia kasvattaa ikkunalaudalla koristeena?
- ✚ Mitä teet kun joku polttaa pilveä?
- ✚ Millainen narkomaani oli ennen kuin hänestä tuli narkomaani?
- ✚ Onko tupakanpoltolla ja huumeidenkäytöllä yhteyttä?
- ✚ Voiko huumeiden vaikutuksista tietää vaikkei ole itse käyttänyt huumeita (tarvitseeko hengenpelastajan hukkaa ennen kuin hän voi toimia rantavahtina)?
- ✚ Onko unilääke huume? Entä kipulääke? (ks. määrittelyt)?
- ✚ Milloin lääke muuttuu huumeeksi?

Päihteet porukassa

- ✚ Oletko huolissasi jonkun kaverisi päihteidenkäytöstä esim. koulussa?
- ✚ Vaikuttaako sinuun toisten tupakointi/ juominen...? Miten?
- ✚ Voitko olla polttamatta/juomatta... jos joku toinen tekee niin?
- ✚ Onko päihteiden käyttö jokaisen oma asia?
- ✚ Voiko toisen päihteiden käyttöön puuttua?
- ✚ Pitääkö käyttäjän pyytää apua vai voiko tilanteeseen puuttua muuten?
- ✚ Miten voi auttaa?
- ✚ Missä tilanteessa kaverin käreyttäminen (kertominen esim. hänen vanhemmilleen) olisi kaverin auttamista?
- ✚ Mitä teet jos joku käyttää huumeita?

Päihteet ja urheilusuoritus

- ✚ Vaikuttaako pullo keskiolutta urheilusuoritukseen?
- ✚ Vaikuttaako humalatilta seuraavan päivän harjoituksiin?
- ✚ Helpottaako alkoholi nukahtamista/ nukkumista?
- ✚ Parantaako nuuska urheilusuoritusta?
- ✚ Vaikuttaako nuuskan käyttö loukkaantumisiin?
- ✚ Vaikuttaako tupakointi tasapaino- aistin toimintaan?
- ✚ Onko tupakoijalla huonompi kunto?

ks.

www.paihteetonpelikenttä.net/tietopankki (sisältää tietokilpailukysymyksiä javastauksiamm.edellä mainittuihin kysymyksiin)

Muut vaikutukset

- ✦ Ovatko kaikki päihteet vaarallisia?
- ✦ Onko olemassa “humalaisen tuuria”?
- ✦ Voiko alkoholin ja lääkkeiden yhteisvaikutuksen tietää?
- ✦ Miten eri henkilöiden fyysiset ja psyykkiset ominaisuudet voivat vaikuttaa?
- ✦ Toimivatko “cocktailit” kaikkien kohdalla samalla lailla?
- ✦ Kuinka paljon huumeita voi käyttää ennen kuin se on hengenvaarallista?
- ✦ Tiedätkö, mikä määrä alkoholia on sinulle tappava?

Päihteet ja tulevaisuus

- ✦ Mitä tarkoittaa päihderiippuvuus?
- ✦ Miten nuuskan käyttö voi vaikuttaa peliuraan?
- ✦ Jos joku kaverisi käyttää hasista, mitä luulet hänen elämänsä kuuluvan viiden vuoden päästä?
- ✦ Miten joukkueeseen vaikuttaa se, että joku juo joka viikonloppu?
- ✦ Mitä känni voi aiheuttaa urheilurallle?
- ✦ Voiko kannääjä päästä maa-joukkueeseen?
- ✦ Mitä haluat elämästäsi?

Päihderiippuvuus

- ✦ Mikä on ongelmakäyttöä?
- ✦ Kuka on alkoholisti?
- ✦ Onko riippuvuus vain aikuisten juttu?
- ✦ Onko riippuvuus perinnöllistä?
- ✦ Jos vanhemmat juovat, tuleeeko lapsesta alkoholista riippuvaiseksi?

- ✦ Oletko itse riippuvainen jostain?
- ✦ Mistä riippuvuuden tunnistaa?
- ✦ Mistä/miten tulee riippuvaiseksi jostain?
- ✦ Miksi jollekin syntyy riippuvuus?
- ✦ Kuinka paljon pitää juoda ollakseen alkoholisti?

4 FINAALI – MEIDÄN PORUKAN PELISÄÄNNÖT

Säännöt voi tehdä saman tien tai asiaan voi jättää joukkueelle pohdittavaksi esimerkiksi viikon ajaksi. Miettikää yhdessä

- ✦ Mitä joukkue haluaa?
- ✦ Miten sovittujen sääntöjen toteutumisista seurataan?
- ✦ Mitä tapahtuu, jos joku toimii eri tavalla kuin on sovittu?
- ✦ Miten säilytetään uuden alun mahdollisuus?
- ✦ Mitä aikuisilta odotetaan?
- ✦ Koska asiaan palataan seuraavan kerran?
- ✦ Tiedotetaanko asiasta muille (esim. vanhemmille)?

Nuoren Suomen Operaatio pelisäännöt ehdottaa pelisääntö-sopimusten tekemistä jokaisen kauden alussa. Useat lajiliitot vaativat pelisääntökeskustelujen käymistä ennen sarjapelien alkua. Vuosittaisten sopimuskeskustelujen lisäksi asiaan kannattaa palata aina silloin tällöin. Sovituista pelisäännöistä on hyvä muistuttaa ennen peli- ja kilpailumatkoja, leirejä tai muita useamman vuorokauden reissuja.

Kootkaa sovitut asiat fläpille tai muulle paperille ja vahvistakaa ne kaikkien läsnäolijoiden allekirjoituksilla. “Kuittaaminen” vahvistaa sitoutumisen tunnetta ja allekirjoitettu paperi on myös vakuuttavampi näytettäväksi niille ryhmän jäsenille, jotka eivät olleet keskustelussa mukana.

5 PALKINTOJEN JAKO

Voitto kotiin

Päihdepelisääntöjen paras palkinto on, että urheilusuoritukset ja ryhmähenki pysyvät hyvinä tai jopa paranevat. Kiitä porukkaa hyvästä keskustelusta ja pelisääntöjen tekemisestä esimerkiksi näin:

“Olette olleet tosi rehellisiä...”

“On harvinaista, että isolla porukalla pystytään puhumaan tällaisista asioista näin avoimesti...”

“Olen oppinut teiltä tämän keskustelun aikana tosi paljon uutta...”

“Te tiedätte asioista paljon ja teillä on hyviä mielipiteitä...”

“Jos sinua jäi mietityttämään joku, mistä haluat puhua kahden kesken, voit jatkaa keskustelua kaverisi tai vanhempiesi kanssa. Voit myös tulla puhumaan minun kanssani...”

Ohjaa myös nuoria jakamaan kiitosta toisilleen kysymällä esimerkiksi:

”Keneltä sait parhaat oivallukset?”

”Mikä oli parasta tässä keskustelussa?”

”Mihin olet erityisen tyytyväinen?”

Kotimatkalle

Kahta elämää ei voi elää. Ei voi kokeilla yhtä aikaa päihteiden käyttöä ja päihteettömyyttä. Voimme kuitenkin käyttää esimerkkinä muita: katso ympärillesi, niin näet mitä erilaiset valinnat ovat aiheuttaneet eri ihmisille. Elämä menee harvoin huonoille raiteille yhtäkkiä. Yleensä takana on monia valintoja, jotka ohjaavat elämän kulkua. Aikuisten asenteet, mielipiteet ja esimerkit vaikuttavat nuorten valintojen tekemiseen. Me kiitämme sinua siitä, että olet toiminut vastuullisena aikuisena ja ottanut nämä asiat nuorten kanssa puheeksi. Teet tärkeää työtä!

Toivotammesinulle menestystä päihteettömillä pelikentillä ja hyviä hetkiä nuorten parissa!

6 TAPAUSESIMERKKEJÄ

JUNIORI TUPAKALLA TREENIPAIKAN NURKALLA

”Olin menossa vetämään 13-vuotiaiden yleisurheiluharjoituksia kuten tavallisesti. Urheilutalon nurkalla törmäsin yhteen valmennettavaani, joka oli tupakalla. Pari kuukautta aiemmin olimme käyneet pelisääntökeskustelut Nuoren Suomen mallin mukaan. Harjoitteluryhmämme oli sopinut, että ainakaan tämän kauden aikana kukaan ei koske tupakkaan, nuuskaan eikä alkoholiin. Suutahdin ja käsikin tumpata tupakan heti! Siinä me sitten – molemmat todennäköisesti yhtä häkeltyneenä – talsittiin yhtä matkaa pukukopeille. Siihen se tupakanpoltto sitten jäi, ainakin minun nähteni. Jotenkin kuitenkin tuntuu siltä, ettei se polttaminen siihen ole loppunut. Asiaan olisi varmaan ollut helpompi puuttua, jos olisimme alun perin sopineet, mitä tehdään jos joku rikkoo yhteisiä pelisääntöjä.”

Mitä muuta olisi voinut tapahtua:

- Asia olisi otettu puheeksi koko harjoitusryhmän kanssa.
- Kyseinen juniori olisi ollut sivussa seuraavasta kilpailutapahtumasta.
- Valmentaja olisi soittanut vanhemmille.

Miten sinä olisit toiminut?

TUOMARI HUMALASSA PELIKENTÄLLÄ

”Olin vähän yli kaksikymppinen, melko vihreä valmentaja. 12-14 –vuotiaiden tyttöjen peli oli alkamassa, kun tuomari - seuramme puheenjohtaja ja kahden pelaajan isä - tuli juovuksissa viheltämään peliä. Tilanne oli melkoinen. Tiesin, että jotain pitäisi tehdä, mutta vastassa oli itseäni 20 vuotta vanhempi auktoriteetti. Tuomari pystyi kuitenkin viemään pelin jotenkuten läpi. Liikkeet tietysti olivat humalaisen holtittomia ja puhe vähän epämääräistä. Muistan edelleen sen pelin kuin painajaisunen. Kahden tytön häpeä oli suunnaton. Pelkäsin, enkä kyennyt tekemään mitään.”

Miten sinä olisit toiminut, jos olisit ollut kyseinen valmentaja tai joku kentän laidalla olevista vanhemmista? Minkälainen toiminta olisi ollut järkevää tässä pelitilanteessa? Entä jatkossa? Kyseessähan oli seuran luottamushenkilö ja tuomari.

VALMENTAJAN TASKUSTA PUTOAA NUUSKARASIA

”Olin joukkueenjohtajana 15-vuotiaitten jääkiekkoujoukkueessa. Juuri ennen yhtä peliä valmentajan taskusta tipahti nuuskarasia pukuhuoneen lattialle. Pojat katelivat sitä vähän huuli pyöreenä, heitti joku siihen jonkun kommentinkin. Seuran pelisäännöistä sovittaessa oli selkeästi päätetty, että kukaan ei käytä nuuskaa peleissä, harjoituksissa tai muissa seuran edustustilanteissa. Pukuhuoneessa istui myös kaveri, joka oli vähän aikaisemmin saanut kolmen ottelun pelikiellon nuuskan käytöstä. Poimin rasian lattialta, nakasin sen roskikseen ja sanoin, että nyt hoidetaan tämä peli kotiin ja palataan asiaan sitten matsin jälkeen.”

Miten tarina jatkuu?

POLIISI SOITTA

”Paikallinen poliisi, jota olin aiemmin valmentanut, soitti minulle kertoen, että huumevihjepuhelimeen oli tullut ilmoitus joukkueen kolmen jäsenen kannabiksen poltosta. Järkytys oli aikamoinen! En olisi ikinä uskonut, että minulle niin tutut 15-vuotiaat kaverit voisivat käyttää huumeita. Olin vähän aikaan ihan pallo hukassa, että mitä minä tässä oikein teen. Alkuun lähinnä toivoin, etten olisi kuullut koko asiasta. Mutta pakkohan siinä oli jotain tehdä.

Kutsuin ko. poliisin mukaan ja kasasin joukkueen koolle pukukoppiin. Kerroin pojille että juttu on nyt näin ja tässä istutaan niin kauan kunnes nimet ovat paperissa. Pari minuuttia siinä meni – ja yllätykseksi nimiä tuli kolmen sijasta kuusi. Poliisi kertoi muutamia faktoja kannabiksen käytöstä ja asiasta puhuttiin hetki porukalla. Sen jälkeen annoin muiden mennä. Niiden kuuden kanssa jatkettiin vielä. Pojille annettiin mahdollisuus kertoa kotona itse asiasta. Seuraavana päivänä poliisi otti yhteyttä jokaisen kotiin ja pojat ohjattiin nuorisoseman ammatti-
laisten puheille.

Muutaman päivän päästä koko porukalle, siis muillekin kuin näille kuudelle, järjestettiin tietoisu huumeista. Samalla sanoin, että tämä asia on nyt loppuun käsitelty. Tämä on nyt ensimmäinen kerta kun tällaisista asioista tuli puhe meidän joukkueessa. Poikien kanssa tehtiin selkeä sopimus, että seuraavalla kerralla jos joku jää kiinni huumeista, loppuu pelaaminen tässä seurassa saman tien.

Alkusaikähähdys oli karmea, mutta näin jälkeenpäin ajatellen pahinta oli joidenkin vanhempien reagointi. Jotkut uhkaili jopa oikeusjutuilla, koska heidän yksityisasioidensa oli puututtu. No, poikien kanssa sujui kaikki ihan hyvin, kaikki kuusi ovat edelleen mukana joukkueessa.”

Miten sinä olisit toiminut? Entä miten olisit reagoinut, jos olisit ollut jonkun kannabista polttaneen pojan vanhempi? Miksi?

B-JUNIOREIDEN PELIKAU- DEN PÄÄTTÄJÄISET

”Toimin junioripäällikkönä isossa kasvat-
tajaseurassa. Pelikausi oli päättymässä.
16-vuotiaat pojat olivat voittaneet mitalit,
joten oli kunnan päättäjäisten aika. Osa
vanhemmista oli sitä mieltä, että seura
voisi hommata päättäjäisiin oluet ja siide-
rit. Minun oli tietysti ehdottomasti kiel-
täydyttävä! Minusta homma on ihan selvä:
laki kieltää juomisen tuon ikäisiltä. Sain
sen Eln aika tiukasti, joten asia jäi siihen.”

Mitä muuta olisi voinut tapahtua:

- Junioripäällikkö olisi voinut suos-
tua sillä perusteella, että poikien
omat vanhemmat hyväksyivät
asian.
- Junioripäällikkö olisi voinut ottaa
asian puheeksi vanhempien ja val-
mentajien kanssa. Porukalla olisi
voitu pohtia sitä, miksi 18-vuo-
den ikäraja on olemassa.

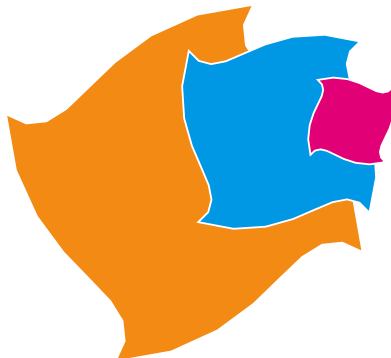
Miten sinä olisit toiminut?

HUMALAINEN ÄITI KENTÄN LAIDALLA

”Valmennan 11-vuotiaita poikia. Kerran
yhdessä turnauksessa kännissä oleva äiti
huuteli kentän laidalta ohjeita ja kom-
mentteja. Välillä se haukkui tuomaria ja
välillä vastustajajoukkueen pelaajia. Oman
osansa saivat myös valmentajat. Se olisi
ikänsä puolesta voinut olla oma äitini.
Tuntui aika vaikealta mennä siihen mitään
sanomaan. Tämä valmentajan homma on
muuten tosi mukavaa, mutta tuollaisten
juoppojen vanhempien kanssa on kyllä
pallo ihan hukassa.

Onneksi siihen sattui yksi fiksu isä ja pyysin
sitä viemään naisen muualle vaikka väki-
sin. Ja saihan se sen homman onneksi hoi-
dettua. Toinen puoliaika meni ihan muka-
vasti.”

Miten tällaisia tilanteita voisi ehkäistä enna-
kolta?

Kun olet kokeillut PP-työkalua käytännössä, anna meille palautetta. Ruoki sammakkoa osoitteessa www.paihteetonpelikentta.net. Kerro miten PP-työkalua voisi kehittää, tai mitä teidän porukassanne päätettiin.

Päihteet puheeksi -julkaisun alkuperäisidea:

Kaisa Pyhälä

Teksti:

Eija Alaja, Berit Eriksson, Marja Kiijärvi, Ulla Lipsanen, Hannele Nykänen,
Tarja Rantala, Simo Suopanki, Johanna Yliviitala

Toimitus:

Marja Kiijärvi & Hannele Nykänen

Taitto:

Ateljee Heijastus

Julkaisija:

Päihteetön Pelikenttä -projekti, 2002
STM:n tuella

Paino:

Painoporras

ISBN:

952-5193-25-X

Yhteistyössä: Nuorten Akatemia, Susanna Winter
Päihteet Puheeksi harrastustoiminnassa ja koulussa -julkaisu on
tulostettavissa osoitteesta www.nuortenakatemia.fi

Päihteetön pelikenttä –projekti edistää päihteettömyyttä alle 18-vuotiaiden organisoidussa liikunta- ja urheilutoiminnassa. Tavoitteena on saada nuoret urheilijat, vanhemmat, valmentajat ja muu liikuntaväki yhdessä pohtimaan päihteiden käytön pelisääntöjä.

Projekti tarjoaa nuorten harrastustoiminnan tueksi tietoa päihteistä, koulutusta, toimintamalleja, yhteistyöverkostoja sekä eväitä päihteettömyyssopimusten laatimiseen. Internetsivusto **paihteetonpelikentta.net** toimii kohtauspaikkana urheiluseuroille ja yksittäisille toimijoille, jotka ovat kiinnostuneita ehkäisevän päihdetyön kysymyksistä.

Projektin rahoittaa sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö / Terveystieteiden tutkimuskeskus.

www.paihteetonpelikentta.net

